

Ramiz ABDULLAYEV



**101
Kəlam**

Ramiz Abdullayev

101 KƏLAM

BAKI-2010

Ön sözün müəllifi:

Mədəd Çobanov,
Nyu – York Elmlər Akademiyasının
akademiki, filologiya elmləri
doktoru, professor.

Rəyçilər:

Buludxan Xəlilov,
ADPU-nun filologiya fakültəsinin
dekanı, filologiya elmləri doktoru,
professor

Bədirxan Əhmədov,
AMEA Ədəbiyyat İnstitutunun elmi
işçisi, filologiya elmləri doktoru

Redaktoru və nəşiri :

Müşfiq Borçalı

Hər kəs yaşamaq istər...

Azərbaycan Yazıçılar və Jurnalistlər Birliklərinin üzvü, “Abdulla Şaiq”, “Nəriman Nərimanov”, “Qızıl Qələm”, “Qızıl Buta”, “Araz” Ali Media mükafatı laureatı, “Vətən Övladı” Qızıl medalı ilə təltif olunmuş istedadlı dramaturq, nəğməkar şair Ramiz Abdullayev bir neçə kitab müəllifidir. Yüzlərlə şeirinə nəğmələr bəstələnib, pyesləri səhnələşdirilib, ssenariləri əsasında filmlər çəkilib. Təbii ki, hər qələm adamı öz sözü ilə yaşamaq istəyir. Bu arzu qələm dostumuz Ramizin də ürəyindən gəlib keçən hissidir. Elə bilir ki, bu niyyətlə də bu miniatür kitabçasına “mini” şeirlərini – kiçik həcmli nümunələr daxil etməklə arzusunu reallaşdırmaq istəyib. Həm həcmcə kitanın kiçik yer tutması, oxucuya daim öz üstündə gəzdirə bilməsinin asanlığı nöqteyi – nəzərindən bu arzu gerçəkləşə bilər, həm də burada özünə yer alan yaradıcılıq məhsullarının özünün kiçik mətnlərdən – müdrik kəamlardan, aforizmlərdən daha doğrusu tək beytlərdən ibarət olması oxucunun mütaliəsini asanlaşdırır. Bir az da dürüst ifadə etsək, az sözdə böyük mətləblər ifadə etməklə oxucunun yaddaşında özünə yer eləmək şansı qazanan müəllif bu məqamda ikitərəfli qazanc əldə edir. Elə özünün dediyi kimi:

Sayılmaz, bilinməz ulduzun sayı,

Heç biri deyil ki, günəşin tayı.

Yəni tək olanlar daha qiymətli olarlar, elə günəşin özü kimi. Eləcə də sözlərin – mətnin genişliyi özü oxucunu yora bilər. Yığcam, mənalı sözlər oxucu üçün daha asan qavranılır. Elə buna görə də, bu aforizmləri müdrik kəamlar adlandırmaq olar.

Ağsaqqal söz desə, qulaq as ki sən

İbrət al, saçına tez düşməsin dən.

Bəli, “ağsaqqal sözü”nə qulaq asıb nəticə çıxarsaq, çətinə düşmərik. Şairin də missiyası oxucuya boş nəzəriyyə, quru fərziyyə söyləməkdənsə, əməli olaraq praktik həyatda doğru yol göstərməkdir!

Yolunuz uğurlu olsun!

Mədəd Çobanov,

Nyu – York Elmlər Akademiyasının

Akademiki

filologiya elmləri doktoru, professor.

Oxuyub dərk elə,

səninki olsun,

Yazmıram, yazdığım,

mənimki olsun.

Bir gün qəlb evini
eləsən talan,
Doğular günbəgün
yalandan yalan.

Ehtiyac sıxsə da səni

günbəgün

Səbir ocağında yanacaq,

bir gün

Vermədən bir düşün
məhəbbətini
Əyməsin o sənin
şux qamətini.

Qəhrəman ölümə gedir,
o zaman
Vətənə bərabər
tutulanda can.

Fərqlidir dünyada millət,
həm sayı
Xırdalar böyüyə
söyləyir dayı.

Hamı azadlığa
eyləyir meyil
Azadlıq əməldə,
o sözdə deyil.

Gözləri kor olan
edərkən şükür
Nədənsə görənlər
olur naşükür.

Xəsislər var dövlət
yığır günbəgün,
Ləzzətin görməyir
öləndə o gün.

Gözləyir insanı

haqqın dərgahı:

Birinin sevinci,

birinin ahı.

Yaxşılar yaxşılıq
etdiyi zaman
Nadanlar çox azdı,
deyirlər bu zaman.

Qara saç rənglənib,
sarıya dönsə
Təəccüblənmə evin
ışığı sönsə.

Mərhəmət göstər ki,
nur ol gözlərdə,
Xeyirxaha dönsün
adın sözlərdə.

Mənəm-mənəmliklə
keçməz tədbirin
Olarsan bərabər bir
gün bədbinin.

Əxlaqsız əxlaqa
söykənə bilməz,
Sıxar əməlləri,
ürəkdən gülməz

Ehtiyac üzündən
dilənsə qadın,
Düşmənlər tələsik
ləkələr adın.

Buludlar örtsə də

günəş səthini

Şimşəkdən qorxaraq

bilər həddini

Çayda axan suyu

saxlayan bənddir

Acı dilə dərman

bir parça qənddir.

Sayılmaz, bilinməz

ulduzun sayı,

Heç biri deyilki

günəşin tayı.

Qaranlıq zülmətdir,
zülmətdə həyat
Çətindir işıqlı
həyatdan qat-qat.

Dəniz şahə qalxıb
 etsə ləpələr,
Damlalar yenədə
 onu səpələr.

Mərifət o kəsdə
olur həmişə
Böyük qarşısında
yaraya işə.

Ağsaqqal söz desə
qulaq as ki, sən
İbrət al, saçına tez
düşməsin dən.

Birinə dedilər,
dünya sənindir,
Dünyanın qəmi də,
sənin qəmindir.

Çiçək gözəlliyin
rəmzi olsa da,
Qalacaq ətiri özü
solsa da .

Hər görünən insan
ziyalı deyil,
Şərəfə, vicdana
etməzsə meyl

Oğrunu, qulduru
qorusa polis,
Onun ayağına gəlib
çıxar iz.

Səhrələr alışır heç
bildin nədən?
Ona sevgi gəlir,
parlaq günəşdən.

Aldadar, oynadar
səni vəfasız,
Çünkü o əzəldən
yaranıb arsız.

Nədir dərdi-səri
insan əhlinin,
Tapa bilməyiblər,
onun təhlilin.

Qaç-a-qaç yaxşıdır,
məqam olanda
Onun boxçasına
sevinc dolanda

Dostluqda xəyanət

olarsa əgər,

Deməzdim o qara

qəpiyə dəyər..

Xəstəyə dedilər
de dərdin nədir,
Göstərin kim mənə
qazacaq qəbir.

Doldurub ovcunda
suyu saxlasan,
Canın cəhənnəmlik
olar yoxlasan.

Kağızın qədrini
biləcək sətir,
Ağıllı kəlamlar
dilinə gətir.

Gecə gözləyərkən
sübhün çağını,
Qoyma talan olsun
eşqin bağını.

Balığa qiyməti xaliq
verərkən,
Onunçün olmadı sübh
çağı erkən.

Tısbağa dedilər

çox asta gedir,

Tülküdən deyən yox,

gör nələr edir.

Qarışqa zəhmətlə
təpəcik qurdu,
Öküz ayaq basdı,
üstündə durdu.

Biri Allahına

etdi ibadət,

Biri rəzilliyə

elədi adət.

Sevən sevgisindən ürək
istədi,
O başa düşmədi, dedi
xəstədi.

Əbədi dil üçün
 ədəbiyyatı,
İnsan olmaq üçün
 dərək et həyatı.

Məhrum eləmə sən
eşqdən özünü,
Ədəb ərkan ilə söylə
sözünü.

Etibar eyləmə,
görsən ayını,
O basıb, əzəcək,
axtar tayını.

İslama ibadət,

elm, tərbiyə

Mərhəmət, halallıq

yetər sevgiyə.

Ağac gözəllikdir,
 kölgədir, bardır,
Ona bir nəfəs tək
 ehtiyac vardır.

Kobudluq edərkən
bir düşün, dayan,
Zaman əleyhinə dövr
edər, oyan

Vətənə, xalqına

xidmət et ki, sən

Şöhrətin yayılsın

desinlər əhsən!

İnsan olmaq üçün
bil lazım deyil,
İnsanlıqdan kənar
etməkçün meyl.

Təhsili döndərmə

pul mənbəyinə,

Bir gün tüpürərlər

bil cəmdəyinə.

Qarşıda durana

hörmət et ki, sən

Hörmətlə hörmətə

ucal yet ki, sən.

Gözlər var səma tək,
nurlu tər-təmiz,
Gözlər var şeytana
bənzəyir təmiz.

Yollarda uğur var
fərqini görsən,
Xoşbəxt qismətinə
bir gün yetərsən.

Təhqirə döndərmə,
olan sevgini,
İllərlə qəlbinə dolan
sevgini.

Birinə verdilər sevgi,

məhəbbət

Düşündü borcluymuş,

o buna əlbət.

Əl tutub birini
qaldırsan göyə,
Gəl çox eləmə ki,
bir gün də, söylə.

Pul ilə kimsə

önündə,

Dəyəri heç olmaz

eşşək gönündə.

Sındırma qəlbini hələ

uşaqdır,

Alça ağacında güldür-

budaqdır.

Bülbül nalə etsə hər
gün qəfəsdə,
Ona nə faydası,
gül olsa dəstə.

Kasıba dedilər,
çörəyin mənlik,
İşlətdilər onu,
qalmadı mənlik.

Təsbeh çevirirlər
səbir adıyla,
Bəzən kor-təbii,
yersiz sayıyla.

Hipokrat andına
and içdi həkim,
Şikayət elədi,
ağırdı çəkim.

Axmağa dedilər,
gəl istə ağıl,
Dedi istəmirəm,
sən danış nağıl.

Kitab açılarda kitaba

dönür

Örtülü qalarsa kəlamlar

ölür.

İsrafçılıq edən günaha
batır,
Milyonlarla insan gecə
ac yatır.

Qənaət edərək,
bil çörək qədrin
Onu nuş edərkən,
duyasan ətrin.

Halallıqla qazan
bəhrələn ondan,
Haramlıq edənin
sonudu zindan.

Dost etibar etsə

əmanətini,

Qoru sən nəfsini,

xəyanətini.

Namərdlə oturub,
durma heç zaman,
Sənə də o keçər,
bil zaman-zaman.

Yaşadığın yerdə

etsən abadlıq,

Rahatlıq taparsan,

həm canda sağlıq.

Acgözçün yeməyin
qaydası olmaz,
Şişirdər qarnını,
faydası olmaz.

Əziyyətə qatlaş,
zəhmət görəsən
Günbəgün qazanıb
ziynət görəsən.

Sərvət sahibinə

etmə paxıllıq,

Zəhmət çək,

əməyə eylə yaxınlıq.

Hövsələdən çıxma,
görsən haqsızlıq,
İşləmirsə qanun
edirsə azlıq.

Mərdi-mərdanəlik
ucaldar səni,
Satqınlıq, nadanlıq
qocaldar səni.

Ehtiyac üzündən,
pənah gətirsə,
Əl tut, kömək eylə
mütləq o kəsə.

Məkrli, hiyləli
görsən kimsəni,
Çalış ki, toruna
salmasın səni.

Pis əməldən dönüb,
edərkən tövbə,
Yeni bir xətayə
saxlama növbə.

Çörəyi verənə
dualar eylə,
Əvəzin sən ödə
səxavət ilə.

Mərhəmət sahibi

zülümkar olmaz,

Bir qaba iki qab

həcimi dolmaz.

Var sözlər dedikdə
bir dərman olur,
Var sözlər zəhrimar,
zəhər qan olur.

Muğamlarda yaşar
sevgi, intizar,
Həsərdə, hicranda
qəhrəmanlıq var.

Qürbətdə torpağın
öpən anbaan,
Vətəndə Vətəni
eləməz talan.

Marsda dirçələcək
həyat bir zaman,
Oranın ziynəti
olacaq insan.

Günahı taparlar
 sənin özündə,
Yoxdursa məhəbbət
 onun gözündə.

Allaha inamla,
şükürlə yaşa,
İnşallah deyərək
ömrü vur başa.

Qocalıq üstünə

xəstəlik gəlsə,

Uşaqılıq arzular

getməkçün dərsə.

Əlvida deyərək
örtsən qapını,
Nə qır, nə düyünlə
eşqin sapını.

Ataya, Anaya bəxş

et səadət,

Övladın seyr edib

eləsin adət.

Sağlamlıq əlində,
 əməlindədi,
Necə əməl etsən
 qədərinədədi.

Rəvayətə dönüb
qalmaqçün yadda
Göstər xidmətini,
özün öz adda.

İnsanı ucaldan

səbirdir səbir,

Səbirsiz insana

məskəndir qəbir.

Cahu-cəlal ilə
öyünmə ki sən,
Var dövlət qalandır,
sən isə gedən.

Çalış ki nəfsini
hər şeydən qoru,
Tamahdan doğulur
əcəlin toru.

Şaxtalı-çovğunlu
olsada Sibir,
Olacaq günəşə
bir müddət əsir.

Verməyə insana
qiyməti bacar,
Pislərdə göz qaçar
saf da nur saçar.

Paxıllıq, xəyanət
bəsləyən kəslər,
Tez-tez dost sözünü
qarşında səslər.

Dəliyə yalanı

verirlər yemək,

Onun dəliliyi

düz sözdür demək.

Dərk etmək üçün
təkrar oxu sən,
Sözün qüdrətini
tamam biləsən.

Azərbaycan Respublikası

“TƏHSİL” Mərkəzi

“Borçalı” Nəşriyyat-poliqrafiya

Müəssisəsi

Baş direktor: **Müşfiq BORÇALI**

Nəşriyyat redaktoru:

Aysel MƏDƏDLİ

Texniki redaktoru:

Aytac MƏDƏDLİ

Bədii redaktor: **Aytən ALIQIZI**

Korrektor: **Rəna Təbəssüm**

Operator: **Tünzalə XƏLİLOVA**

Bakı, Mətbuat pros., 529-cu məh., “Azərbaycan” nəşriyyatı,

IV mərtəbə “Şərqi səsi” redaksiyası.

Telefon: 438-10-95 ; (050)-322-05-55.

Yığılmağa verilib 24.01.2010.

Çapa imzalanıb 10.03.2010.

Ş.ç.v3. F.ç.v.3,25.

Ofset çap üsulu. Əla növ kağız

Sifariş 19 sayı 10000

Qiyməti müqavilə ilə.

BAKİ-2010